

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Jak se vyznat v přípravcích na ochranu rostlin a v jejich rizicích

Konference IOR 2022

ISO 9001: 2015

Pavel Minář
Odbor přípravků na ochranu rostlin

Obsah

- **Přípravky na ochranu rostlin a IOR**
- **Riziko a jeho posouzení**
- **Harmonizované indikátory rizik**
- **Povolování a restrikce**
- **Pomocné prostředky a základní látky**

www.vikuz.cz

IOR a aplikace
přípravků

INTEGROVANÁ OCHRANA ROSTLIN

SPRÁVNÁ PRAXE V OCHRANĚ ROSTLIN

ZVÁŽENÍ RIZIKOVOSTI CHEMICKÝCH POR + LOKÁLNÍCH
PODMÍNEK A VÝBĚR POR + PŘEDNOST KURATIVNÍM
ÚČINKŮM

APLIKACE POVOLENÉHO POR V SOULADU S ETIKETOU +
NÁRODNÍMI POŽADAVKY (VČELY, CITLIVÉ OBLASTI AJ.)

IOR předpokládá u ošetření:

- **Prahy hospodářské škodlivosti**
- **Prostředky biologické ochrany**
- **Přednost kurativnímu ošetření**
- **Zohlednění míry rizika přípravku při výběru**
- **Dodržení návodu k použití, včetně všech opatření k omezení rizika**
- **Vyhodnocení úspěšnosti zásahu**

A photograph of a snowy winter landscape with bare trees and a blue oval containing text.

**Rizika a
jejich
posouzení**

Co je riziko

- **Riziko je dáno závažností, mírou výskytu a přijatelností**
- **U POR je riziko kombinací *nebezpečnosti* (škodlivé vlastnosti) a *expozice* (pravděpodobnost a rozsah vystavení látky nebo přípravku)**
- **Expozice je odlišná v různých podmínkách**

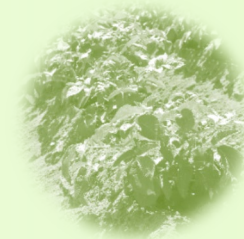

www.ukzuz.cz

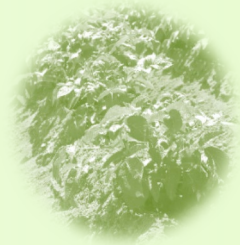
Posouzení rizika u POR

- **Expozice je dána rozsahem použití navrženým žadatelem** (plodina x škodlivý organismus x dávka x počet aplikací x místo aplikace x způsob aplikace x termín aplikace x růstová nebo vývojová fáze x ochranná opatření)
- **Riziko se vztahuje ke konkrétní formulaci přípravku + konkrétnímu použití**
- **Žadatel předkládá studie vztahující se k tomu použití, o něž žádá**

HRI (harmonizované indikátory rizika)

- Budou nástrojem pro hodnocení postupu při plnění cílů F2F
- Cíle: 50% snížení spotřeby všech látek + 50% snížení rizikových látek
- Látky rozděleny do 4 skupin. U každé se objem násobí jiným koeficientem:
- Látky s nízkým rizikem - 1; Ostatní látky - 8
- Látky, které se mají nahradit - 16; Neschválené látky - 64

Kategorizace účinných látek a koeficientů pro nebezpečí pro účely výpočtu harmonizovaného ukazatele rizika č. 1

Řádek	Skupiny						
	1		2		3		4
i)	Účinné látky představující nízké riziko, které jsou schválené nebo se považují za schválené podle článku 22 nařízení (ES) č. 1107/2009 a jsou uvedeny v části D přílohy prováděcího nařízení (EU) č. 540/2011		Účinné látky schválené nebo považované za schválené podle nařízení (ES) č. 1107/2009, které nespádají do jiných kategorií a jsou uvedeny v částech A a B přílohy prováděcího nařízení (EU) č. 540/2011		Účinné látky schválené nebo považované za schválené podle článku 24 nařízení (ES) č. 1107/2009, které se mají nahradit a jsou uvedeny v části E přílohy prováděcího nařízení (EU) č. 540/2011		Účinné látky, které nejsou schválené podle nařízení (ES) č. 1107/2009, a nejsou proto uvedeny v příloze prováděcího nařízení (EU) č. 540/2011
ii)	Kategorie						
iii)	A	B	C	D	E	F	G
iv)	Mikroorganismy	Chemické účinné látky	Mikroorganismy	Chemické účinné látky	Které nejsou klasifikovány jako: Karcinogenní kategorie 1 A nebo 1B a/nebo Toxické pro reprodukci kategorie 1 A nebo 1B a/nebo Endokrinní disruptory	Které jsou klasifikovány jako: Karcinogenní kategorie 1 A nebo 1B a/nebo Toxické pro reprodukci kategorie 1 A nebo 1B a/nebo Endokrinní disruptory, pokud je expozice člověka zanedbatelná	
v)	Koeficienty pro nebezpečí použitelné na množství účinných látek uvedených na trh v přípravcích povolených podle nařízení (ES) č. 1107/2009						
vi)	1		8		16		64

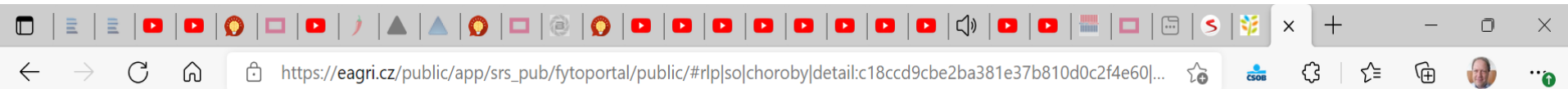
Látky, které se mají nahradit

8-Hydroxyquinoline incl. oxyquinoleine
Aclonifen
Benzovindiflupyr
Bordeaux mixture
Bromuconazole
Chlorotoluron
Copper compounds
Copper hydroxide
Copper oxide
Copper oxychloride
Cypermethrin
Cyprodinil
Diclofop
Difenoconazole
Diflufenican
Dimoxystrobin
Emamectin

Esfenvalerate
Etofenprox
Etoazole
Fludioxonil
Flufenacet (formerly fluthiamide)
Flumetralin
Flumioxazin
Fluometuron
Fluopicolide
Flurochloridone
Gamma-cyhalothrin
Halosulfuron - methyl
Imazamox
Ipconazole
Isopyrazam
lambda-Cyhalothrin
Lenacil
Metalaxyl
Metam (incl. -potassium and -sodium)
Metconazole

Methoxyfenozide
Metribuzin
Metsulfuron-methyl
Nicosulfuron
Oxamyl
Oxyfluorfen
Paclobutrazol
Pendimethalin
Pirimicarb
Propyzamide
Prosulfuron
Quizalofop-P-tefuryl
Sulcotrione
Tebuconazole
Tebufenpyrad
Tembotrione
Tri-allate
Tribasic copper sulfate
Ziram

Rizika v RL portálu

- Uživatel nepřihlášen
- Domů
- Obecné rostlinolékařství
- Rostlinolékařská poradna ▶
- Plodiny/rostliny
- Poruchy a poškození rostlin
- Škodlivé organismy (ŠO) ▼
 - Aktuální výskyty v okrese
 - Aphid Bulletin
 - Choroby**
 - Škůdci
 - Plevele
 - Parazitické rostliny
 - Export dat o výskytu
 - Archiv zpráv o výskytu

<u>Belanty</u> <i>Mefentriflukonazol</i>	jabloň, hrušeň	strupovitost, padlí, stemfylviová skvrnitost hrušně	2 l/ha	28	20.03.2030
        	IP: sady, EZ: ne Pozn.: od: 53 BBCH, do: 85 BBCH; max. 2x za rok, v intervalu 7 dnů				
<u>Belanty</u> <i>Mefentriflukonazol</i>	jabloň, hrušeň	strupovitost, padlí, stemfylviová skvrnitost hrušně	2,34 l/ha	28	20.03.2030
        	IP: sady, EZ: ne Pozn.: od: 53 BBCH, do: 85 BBCH; max. 1x za rok				
<u>Bellis</u> <i>Boskalid,</i> <i>Pyraklostrobin</i>	jádroviny	skládkové choroby, padlí jabloňové, strupovitost	0,8 kg/ha (0,27 kg/1 m výšky koruny)	7	31.01.2023
        	IP: sady, EZ: ne				
<u>Collis</u> <i>Boskalid, Kresoxim-</i> <i>methyl</i>	dřeviny listnaté	padlí	0,6 l/ha	AT	31.07.2023
        	EZ: ne Pozn.: venkovní prostory, výška rostlin do 50				

Pohled na riziko u POR nebo PP

- Riziko je třeba posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu objektu ochrany a lokalitě
- Jen málo výrobků je nízkorizikových ve všech posuzovaných oblastech
- Pomocný prostředek nemusí být ve všech ohledech méně rizikový než POR
- Posouzené riziko se nedodržením ochranných a omezujících opatření neodhadnutelně

Povolování a restrikce

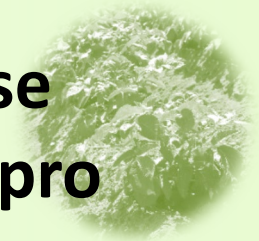
Povolovací proces v EU od roku 1991

- Začíná žádostí + předložením dokumentace; důkazní břemeno na žadateli
- Role povolovacích úřadů v EU podobná, jako role stavebních úřadů (nevytvářejí dokumentaci; jsou závislé na žadateli)
- Pokud přípravek není v plodině povolen, důvodem je primárně nezájem výrobce o český trh

Schvalování účinných látek

- **Odborná část procesu v kompetenci EFSA. Komise nemá pravomoc závěry EFSA nebrat jako základ pro rozhodnutí**
- Kritéria pro schvalování účinných látek nezahrnují potřeby praxe v ochraně rostlin. Volně řečeno – obdobný přístup, jako v trestním právu.
- Potřebnost látky pro ochranu rostlin a dostupnost alternativ nejsou součástí rozhodovacích kritérií
- Neexistuje plán Komise na rušení konkrétních látek. Přehodnocují se proto, že končí platnost jejich schválení.

Neschválení účinné látky

- V EU při neschválení vydá Komise předpis, kterým stanoví data pro zrušení povolení, doprodej i spotřebu.
- Doprodej a spotřeba je stanovena na max. 6 + 12 měsíců, někdy výrazně méně.
- ÚKZÚZ vždy povolení ruší až k nejzazšímu datu.

Informace o stavu hodnocení účinné látky

- Tzv. veřejná konzultace - EFSA

<https://www.efsa.europa.eu/en/calls/consultations>.

- Zveřejněny jsou i závěry EFSA, jež jsou základem pro rozhodování Komise. Je možné si objednat automatické zasílání zpráv o nových dokumentech do e-mailu.

<https://europa.us10.list-manage.com/subscribe?u=e6bc309c39d67dee1eb0bf114&id=7ea646dd1d>

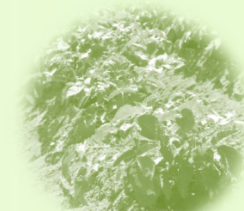
- Komise do 6 měsíců od zveřejnění závěrů EFSA připraví návrh na schválení nebo neschválení.

- Komise závěry EFSA nemůže měnit, proto je lze považovat za vodítko, zda účinná látka má problémy.

Základní látky

- Výrobky, primárně uváděné na trh pro jiný účel, než je ochrana rostlin, ale používané v ochraně rostlin
- Schvaluje se pouze látka, nikoli přípravek
- ÚKZÚZ schválené základní látky uvádí v online registru
- Příklady: potravinářské suroviny a výrobky, bylinné extrakty a produkty, minerální látky...
- Představují relativně nízké riziko

Vyhledávání v registru přípravků

Kritéria vyhledávání:

- **Biologická funkce:** Základní látka

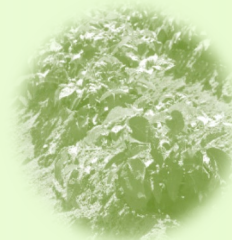
Počet nalezených záznamů: 24

[\[Nové hledání\]](#) [\[Zrušit filtry\]](#) [\[Export do excelu\]](#)

Obchodní název ↓	Evid. č. ↓	Držitel povolení ↓	BF ↓	Název účinné látky ↓	Konec platnosti rozhodnutí ↓	Ukončení uvádění na trh ↓	Ukončení používání ↓	Aktuální stav rozhodnutí ↓	Pozn.
Cibulový extrakt	0000-60	Neuvedeno	F, ZL	Cibulový extrakt (<i>Cibulový extrakt</i>)				Platné rozhodnutí	
Cibulový olej	0000-60	Neuvedeno	ZL, I	Cibulový olej (<i>Onion oil</i>)				Platné rozhodnutí	
Fruktóza	0000-60	Neuvedeno	ZL, I	Fruktóza (<i>Fructose</i>)				Platné rozhodnutí	
Hydrogenfosforečnan amonný	0000-60	Neuvedeno	ZL, I	Hydrogenfosforečnan amonný (<i>diammonium phosphate</i>)				Platné rozhodnutí	
Hydrogenuhličitan sodný	0000-60	Neuvedeno	ZL, H, F	Hydrogenuhličitan sodný (<i>Sodium hydrogen carbanate</i>)				Platné rozhodnutí	
Hydroxid vápenatý	0000-60	Neuvedeno	ZL, F	Hydroxid vápenatý (<i>Calcium hydroxide</i>)				Platné rozhodnutí	
Chitosan hydrochlorid	0000-60	Neuvedeno	ZL, PZ	Chitosan hydrochlorid (<i>Chitosan hydrochloride</i>)				Platné rozhodnutí	

Nařízení EU o výrobcích neharmonizované sféry

- Povolování není upraveno předpisy EU
- Uvádění na trh stanoví národní předpisy
- V ČR - pomocné prostředky na OR
- Výrobek legálně uvedený na trh v jedné zemi EU je možno automaticky uvádět na trh v zemi jiné
- Další data o výrobku je možno získat od výrobce dobrovolně, ale nelze tím podmiňovat prodej

Jednotné povolování POR ?

Co by se muselo změnit, aby povolování bylo podobné jako u hnojiv, odrůd, osiv ?

- Žadatel by musel dokumentací pokrýt podmínky ve všech zemích EU
- Muselo by se provést posouzení platné pro celou EU, což se nyní neděje.
- Opatření pro omezení rizika by musely být harmonizována
- Muselo by dojít k harmonizaci navazujících národních právních předpisů

Co by se muselo změnit, aby povolování bylo podobné jako u hnojiv, odrůd, osiv ?

- Návodů k použití ve všech jazycích EU
- Rozsah použití by musel být uveden pro všechny země EU
- Systém ochrany studií by musel platit pro EU, nikoli pro jednotlivé členské země
- S velkou pravděpodobností by se uplatnily ty nejprísnejší z požadavků v rámci EU a došlo by v celé EU k významnému úbytku přípravků !

Co by se muselo změnit, aby povolování bylo podobné jako u hnojiv, odrůd, osiv ?

Nejasnosti - např.:

- Co, když dokumentace celou EU nepokryje? Přípravek se nepovolí nikde?
- Co, když budou rizika pro některé země nepřijatelná? Přípravek se nepovolí nikde?
- Jak řešit zvýšené náklady malým výrobcům a zvýšení cen přípravků obecně ?

WWW.PVZCZ.CZ

„Něco není v pořádku. Dýcháme čistý vzduch, pijeme čistou vodu, máme spoustu tělesného pohybu. Co jíme, je v biokvalitě. Přesto se nedožíváme ani třicítky.“